

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 3, no. 10 (oktober 2014)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van actuele rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand september 2014.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2014 Marc de Werd/gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- [RECHT OP LEVEN \(ART. 2\)](#)
- [VERBOD VAN FOLTERING \(ART. 3\)](#)
- [RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID \(ART.5\)](#)
- [RECHT OP EEN EERLIJK PROCES \(ART. 6\)](#)
- [GEEN STRAF ZONDER WET \(ART.7\)](#)
- [FAMILIELEVEN/PRIVACY \(ART.8\)](#)
- [VRIJHEID VAN MENINGSUITING \(ART.10\)](#)
- [VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID \(ART. 35\)](#)
- [VERWIJZING NAAR DE GROTE KAMER \(ART. 43\)](#)
- [EIGENDOMSRECHT \(ART.1, EERSTE PROTOCOL\)](#)
- [RECHT OP ONDERWIJS \(ART.2 EERSTE PROTOCOL\)](#)
- [RECHT OP VRIJE VERKIEZINGEN \(ART. 3 EERSTE PROTOCOL\)](#)

2.RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- [AANBESTEDING](#)
- [ARBEID](#)
- [AUTEURSRECHT](#)
- [EUROPEES BETALINGSBEVELBESTUURSRECHT](#)
- [CONSUMENTENRECHT](#)
- [EUROPESE SCHOLEN](#)
- [FINANCIËLE MARKTEN](#)
- [FISCALE BEPALINGEN](#)
- [HANDEL](#)
- [HANDVEST GRONDRECHTEN](#)
- [INSTITUTIONEEL RECHT](#)
- [INTELLECTUELE EIGENDOM](#)
- [JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN](#)
- [LANDBOUW](#)
- [LUCHTVAART](#)
- [MEDEDINGING](#)
- [MILIEU](#)
- [RIJBEWIJS](#)
- [SOCIALE ZEKERHEID](#)
- [SMAAD](#)
- [STAATSSTEUN](#)
- [STRUCTUURFONDSEN](#)
- [VERBLIJFSRECHT](#)
- [VERVOER](#)
- [VERZEKERINGEN](#)
- [VRIJHEID VAN VESTIGING](#)
- [VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN](#)
- [VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL](#)
- [VRIJ VERKEER VAN WERKNEMERS](#)

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Met een asterisk (*) is aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij drie sterren worden gebruikt voor de belangrijkste uitspraken).

Zie ook (van de makers van deze nieuwsbrief) de wekelijkse update *This week in Strasbourg* op onze weblog [European Courts](#)

RECHT OP LEVEN (ART. 2)

ARREST – Mocanu e.a. t. Roemenië – 17 september 2014 – Grote Kamer - persbericht – arrest (nivo 1)

De zaak betreft het onderzoek en de duur van een procedure die volgde op het gewelddadige optreden bij demonstraties tegen de regering in Boekarest in juni 1990. Bij het neerslaan van die demonstratie is de echtgenoot van mevrouw Mocanu gedood door een kogel en de heer Stoica werd gearresteerd en mishandeld door de politie. Het Hof constateert dat de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het onderzoek niet alle maatregelen hebben genomen die hadden kunnen leiden tot de identificatie en bestraffing van degenen die verantwoordelijk zijn voor de gewelddadige gebeurtenissen.

Zie ook: [A propos des manifestations de 1990 en Roumanie \(liberté chéries\)](#)

ARREST –Bljakaj e.a. t. Kroatië – 18 september 2014 - persbericht – arrest (nivo 2)

Het hof neemt een schending van art. 2 aan, omdat de autoriteiten niet adequaat hebben gereageerd op de dreiging die uitging van een geestelijk gestoorde man, die vervolgens de advocate van zijn vrouw (met wie hij in een echtscheiding was verwickeld) heeft vermoord.

+

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – Trabelsi t. België – 4 september 2014 – persbericht - arrest (nivo 2)

Het hof neemt schending van artt. 3 en 34 aan, omdat de autoriteiten klager – in weerwil van een tijdelijke maatregel ex art. 39 van de Rules of Court – ter zake van verdenking van het plegen van terroristische misdrijven hebben uitgeleverd aan de Verenigde Staten, terwijl hij daar het risico liep om tot een levenslange gevangenisstraf te worden veroordeeld die niet kan worden herzien.

Zie ook:

- [Factsheet Terrorisme](#)
- [Extradition : La Belgique condamnée pour n'avoir pas su résister aux pressions américaines \(blog liberté, libertés chéries, 11 september 2014\)](#)
- [Belgium violated the ECHR by extraditing a terrorist to the USA despite an interim measure by the Strasbourg Court \(Strasbourg observers\)](#)
- [EGMR erschwert Auslieferung von Terrorverdächtigen an die USA \(Verfassungsblog\)](#)

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST – Hassan t. het VK – 16 september 2014 – **Grote Kamer** - persbericht – arrest (nivo 1)

Tarek Hassan is door de Britse troepen in Irak gevangen gehouden gedurende de oorlog in 2003. De broer van Tarek Hassan beschuldigt de Britse troepen ervan zijn broer ten onrechte gevangen te hebben gehouden en hem te hebben gemarteld en omgebracht.

Het hof oordeelt dat de gevangenhouding van Tarek niet arbitrair was aangezien hij gewapend op een dak is aangetroffen terwijl daar ook andere wapens en documenten van waarde voor de militaire inlichtingendienst werden aangetroffen. Het hof verklaart de klacht over de marteling en het ombrengen van Tarek niet-ontvankelijk wegens gebrek aan bewijs.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – Karin Andersson t. Zweden – 25 september 2014 – persbericht – arrest (nivo3)

In 2003 wordt een vergunning verleend voor de bouw van een 10 km lange spoorweg door de tuinen en langs de huizen van verzoekers. De bouw is volgens verzoekers in strijd met Zweedse natuurbeschermingsregelgeving en met Europees recht aangezien de spoorweg vlakbij een natuurgebied ligt. Verzoekers eisen herziening van de vergunningverlening. Het verzoek wordt afgewezen omdat zij in een later stadium in de procedure deze herziening zouden kunnen vragen. Echter in de verdere procedure werd hun verzoek steeds geweigerd omdat de behandelende rechters zich steeds gebonden achtten aan de vergunningverlening. Het Hof neemt schending van artikel 6 aan omdat verzoekers nergens in de procedure de mogelijkheid hebben gehad het besluit aan te vechten.

GEEN STRAF ZONDER WET (ART. 7)

ARREST - Plechkov t. Roemenië – 16 september 2014 – persbericht - arrest (nivo2)

De zaak betreft de veroordeling van de heer Plechkov, een Bulgaarse burger, tot een voorwaardelijke gevangenisstraf en verbeurdverklaring van zijn vissersboot (inclusief installaties, gereedschappen en de lading aan boord) wegens het vermeend illegaal vissen in de Roemeense "exclusieve economische zone" in de Zwarte Zee.

Het hof stelt vast dat noch de nationale wetgeving, noch de uitleg die daar door de rechter aan werd gegeven de veroordeling van Plechkov voldoende voorzienbaar maakte.

De inbeslagneming van het schip met het gereedschap en de lading aan boord vormt volgens het hof een inbreuk van het recht van Plechkov op ongestoord genot van zijn eigendom.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST –Dzemyuk v. Ukraine – 4 september 2014 - persbericht – arrest (nivo 2)

De gemeente Tatariv besluit om een nieuwe begraafplaats aan te leggen naast het huis van dhr. Dzemyuk. Drie jaar na de ingebruikneming van de begraafplaats beslist de rechter dat de bouw van de begraafplaats in strijd is met milieu- en volksgezondheidswetgeving omdat deze te dicht bij woonhuizen ligt. De rechter beveelt de sluiting van de begraafplaats en betaling van schadevergoeding aan Dzemyuk. De hoogste rechter bevestigt deze uitspraak in 2006. Tot op de dag vandaag is er geen uitvoering gegeven aan de rechterlijke uitspraken. Het hof oordeelt dat er sprake is van schending van artikel 8 EVRM.

ARREST – Brunet t. Frankrijk – 18 september 2014 – persbericht – arrest (nivo3)

Peroonsgegevens van klager zijn in een database opgeslagen terwijl de strafprocedure reeds was beëindigd. Het hof oordeelt dat Brunet geen reële mogelijkheid had de verwijdering van de gegevens te verzoeken dan wel over de lengte van de bewaartijd te verkorten. Het hof oordeelt dat sprake is van een disproportionele schending van het recht op privacy van Brunet, schending art. 8 EVRM.

Zie ook:

- [Le fichage policier sous les fourches caudines européennes \(REVDH blog\)](#)
- [La Cour européenne plonge dans le STIC \(libertés chéries blog\)](#)

ARREST – Gross t. Zwitserland – 30 september 2014 – persbericht – arrest

Het hof heeft op 14 mei 2013 beslist dat er sprake was van schending van artikel 8 EVRM omdat de Zwitserse wetgeving niet duidelijk genoeg was over de vraag wanneer hulp bij zelfdoding is toegestaan. Inmiddels is het hof gebleken dat de klager van destijds al in 2011 is overleden en dat zij bewust maatregelen heeft getroffen om te zorgen dat het hof niet van haar dood op de hoogte zou geraken zodat de procedure doorgang kon vinden. De beslissing van 14 mei 2013 is daarmee niet langer een geldige uitspraak nu deze door misleiding van het hof tot stand is gekomen.

Zie ook: [Über die Toten nur Gutes? GROSS v. SCHWEIZ endet im Eklat \(Verfassungsblog\)](#)

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST - Karacsony, Szel and Others t. Hongarije – 16 september 2014 – persbericht - arrest Karacsony (nivo2) – arrest Szél (nivo2)

Opgelegde boetes aan leden van twee verschillende oppositiepartijen volgend op hun protestacties tegen wetsvoorstellen zijn in strijd met hun recht op vrijheid van meningsuiting. Het hof overweegt dat er geen dwingende redenen aanwezig waren voor het opleggen van de sancties en dat de sancties bovendien zijn opgelegd zonder voorafgaand debat en zonder een daaraan voorafgaande waarschuwing.

Zie ook: [Sanctions on protesting parliamentarians breached Article 10 – Hugh Tomlinson QC \(inform's blog\)](#)

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – D. e.a. t. België – 11 september 2014 - persbericht – beslissing (nivo3)

Twee ouders hebben via een draagmoeder uit de Oekraïne een kindje gekregen dat bij de geboorte de Oekraïense nationaliteit heeft gekregen. Bij de binnenkomst in België hebben de autoriteiten geweigerd de aankomst op nationaal grondgebied te autoriseren totdat de ouders voldoende bewijs konden leveren van hun relatie met het kind. Het hof oordeelt dat met het stellen van de eisen aan de ouders, België heeft gehandeld binnen de “wide margin of appreciation” die zij op dit gebied hebben. De klacht wordt als kennelijk ongegrond afgedaan.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - Stella t. Italië e.a. en Rexhepi t. Italië e.a. – 25 september 2014 – persbericht – beslissing Stella (nivo3) - beslissing (nivo3)

De zaak betreft de detentieomstandigheden in Italië. Klagers zijn niet-ontvankelijk, omdat zij – nu Italië in reactie op een eerdere uitspraak van het EHRM voor klachten op dit punt een nieuwe procedure in het leven heeft geroepen – niet alle nationale rechtsmiddelen hebben uitgeput.

VERWIJZING NAAR GROTE KAMER (ART. 43)

VERWIJZING – Avotiņš t. Litouwen – 25 februari 2014 – persbericht - arrest (nivo2)-persbericht verwijzing

Klager verzet zich tegen het uitvoering geven aan een Cypriotisch vonnis door de autoriteiten van Letland. Het hof oordeelt dat klager in Cyprus zelf tegen dat vonnis in hoger beroep had moeten komen. Letland heeft, gelet op zijn status als lid van de EU, juist gehandeld door aan de uitvoering van het vonnis gehoor te geven.

VERWIJZING - Biao t. Denemarken – 25 maart 2014 – persbericht - arrest (nivo2)-persbericht verwijzing

De zaak betreft een klacht van een tot Deense burger genaturaliseerde Togolees en zijn Ghanese vrouw dat zij zich niet samen in Denemarken mogen vestigen. De Deense overheid heeft de gezinshereniging geweigerd omdat klager en zijn echtgenote niet voldeden aan de eis dat zij geen sterkere banden met een ander land, Ghana in dit geval, mochten hebben dan met Denemarken (de zogenoemde “bindingsvoorwaarde”). Voorts richt de klacht zich op een wijziging in het Vreemdelingenrecht uit 2003, waarbij de “bindingsvoorwaarde” omhoog is bijgesteld naar mensen die ten minste 28 jaar een Deens paspoort hebben, omdat hierdoor een verschil in behandeling zou ontstaan tussen mensen die in Denemarken zijn geboren en zij die pas later een Deens burgerschap hebben gekregen.

Het Hof overweegt dat de Deense autoriteiten een juiste afweging hebben gemaakt tussen enerzijds het algemene belang van waarborging van effectieve immigratiecontrole en anderzijds verzoekers wens tot gezinshereniging. Ten aanzien van de klacht betreffende discriminatie overweegt het hof dat de beslissing om voor klager, die pas twee jaar de Deense nationaliteit heeft, geen uitzondering van de bindingsvoorwaarde te maken niet als disproportioneel kan worden gezien in het licht van het doel van die regeling.

VERWIJZING – W.H. t. Zweden – 27 maart 2014 – persbericht – arrest (nivo2) - persbericht verwijzing

De zaak betreft de uitzetting van een uitgeprocedeerde asielzoekster uit Zweden terug naar Irak. W.H. is een Irakees staatsburger die werd geboren in 1978 en momenteel in Zweden woont. Zij komt oorspronkelijk uit Bagdad en is van Mandaëische afkomst. Ze kwam in augustus 2007 naar Zweden en heeft vervolgens asiel aangevraagd. Haar asielaanvraag is door de immigratiedienst en de vreemdelingenrechter behandeld en in 2010 uiteindelijk afgewezen. Zich baserend op artikel 3 stelt W.H. dat zij, als gescheiden vrouw uit een kleine kwetsbare etnische/religieuze minderheid, het risico loopt op een onmenselijke en vernederende behandeling als zij terug zou moeten naar Irak. In het bijzonder stelt zij dat, zonder mannen in haar netwerk of familie in Irak, zij het risico zou lopen op vervolging, mishandeling, verkrachting, gedwongen bekering naar een andere religie en een gedwongen huwelijk. Het hof oordeelt dat er geen sprake is van een schending van artikel 3 als zij wordt uitgezet naar Irak, mits zij niet terug wordt gestuurd naar delen van Irak buiten de regio Koerdistan. Het hof legt als voorlopige maatregel op dat verzoekster niet wordt uitgezet naar Irak totdat deze beslissing onherroepelijk is geworden.

VERWIJZING – Schatschaschwili t. Duitsland – 17 april 2014 – persbericht – arrest (nivo2)– persbericht verwijzing

Verzoeker is een burger uit Georgië die in Duitsland is veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 9 jaren en 6 maanden. Deze veroordeling is mede gebaseerd op de bij de

politie afgelegde verklaringen van twee slachtoffers, waarna deze slachtoffers Duitsland hebben verlaten en hebben geweigerd tijdens het proces te getuigen. Verzoeker stelt dat zijn recht op een eerlijk proces is geschonden nu hij niet de mogelijkheid heeft gehad de enige directe getuigen te ondervragen. Bij beslissing van 17 april 2014 heeft het hof geoordeeld dat er voldoende compenserende maatregelen zijn getroffen en daarmee geen schending van artikel 6 van het Verdrag vastgesteld. Op verzoek van verzoeker is de zaak naar de Grote Kamer verwezen.

EIGENDOMSRECHT (ART. 1, EERSTE PROTOCOL)

ARREST - Valle Perimpie Societa Agricola S.p.a. t. Italië – 23 september 2014 – persbericht - arrest (nivo3)

De vaststelling dat een deel van de lagune van Venetië, bekend als ‘Valle Pierimpie’, behoort tot het eigendom van de Staat, welk deel door een onderneming zijnde de eigenaar lange tijd gebruikt werd voor visteelt, terwijl de onderneming geen compensatie is geboden maar - in tegendeel - is veroordeeld tot betaling van een vergoeding voor onwettige inbezitting, is in strijd met het eigendomsrecht van de onderneming. Het hof overweegt dat er geen billijke belangenafweging is gemaakt tussen de in het geding zijnde publieke en private belangen en dat op de betreffende onderneming een excessieve en onhandelbare last is opgelegd.

RECHT OP ONDERWIJS (ART. 2, EERSTE PROTOCOL)

ARREST – Mansur Yalcin e.a. t. Turkije - 16 september 2014 – persbericht – arrest (nivo2)

In het Turkse onderwijs over religie en ethiek wordt sterk de nadruk gelegd op de soennitische opvattingen over de islam. Omdat dit gaat ten koste van aandacht voor andere stromingen binnen de islam en gewetensnood bij studenten kan veroorzaken, terwijl bovendien de *opt-out*-mogelijkheid is voorbehouden aan christelijke en joodse studenten, neemt het hof schending aan van A2P1 (recht op onderwijs). Omdat sprake is van een structureel probleem, draagt het hof Turkije op het onderwijs te hervormen.

Zie ook:

- [Turkey must reform religious education in schools to ensure respect for parents' convictions \(RWR blog\)](#)
- [The ECtHR, Turkish Alevis and the rights of religious minorities \(law and religion UK blog\)](#)

RECHT OP VRIJE VERKIEZINGEN (ART. 3, EERSTE PROTOCOL)

ARREST – Karimov t. Azerbeidzjan – 25 september 2014 – persbericht - arrest (nivo2)

De zaak betreft de aantijgingen van een oppositiekandidaat over onregelmatigheden in de parlamentsverkiezingen van 2005. Het Hof concludeert dat het instellen van een speciaal stembureau voor militair personeel in het kiesdistrict van de heer Karimov in strijd was met de toepasselijke nationale wetgeving. Gelet op de bevindingen van internationale verkiezingswaarnemers heeft het hof bovendien geoordeeld dat er sprake was van het opzettelijke praktijk van het organiseren van militaire stemmen in strijd met de toepasselijke wetgeving.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-19/13 – Fastweb – arrest

Prejudiciële verwijzing – Overheidsopdrachten – Richtlijn 89/665/EEG – Artikel 2 quinquies, lid 4 – Uitlegging en geldigheid – Beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten – Onverbindende overeenkomst

Hof: Het unierecht kent de uitzondering dat een overeenkomst betreffende een overheidsopdracht, die zonder de verplichte aankondiging in het Publicatieblad van de Europese Unie door de overheid is gegund aan een opdrachtnemer, toch niet onverbindend is indien aan drie voorwaarden is voldaan. Het hof oordeelt nu dat -mits aan die voorwaarden is voldaan- de toepassing door de rechter van deze uitzondering niet facultatief, maar een verplichting is.

ARREST – 18 september 2014 – Zaak C-549/13 – Bundesdruckerei – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikel 56 VWEU – Vrij verrichten van diensten – Beperkingen – Richtlijn 96/71/EG – Procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening – Nationale wettelijke regeling op grond waarvan inschrijvers en hun onderaannemers zich ertoe moeten verbinden om het voor de uitvoering van de overheidsopdracht ingezette personeel een minimumloon te betalen – In een andere lidstaat gevestigde onderaannemer

Hof: De in het kader van de gunning van overheidsopdrachten opgelegde verplichting om een minimumloon te betalen kan niet worden uitgebreid tot de werknemers van een in een andere lidstaat gevestigde onderaannemer, wanneer deze werknemers de betrokken opdracht uitsluitend in die staat uitvoeren. De verplichting om een minimumloon te betalen dat niet in verhouding staat tot de kosten van levensonderhoud in die andere lidstaat, is onverenigbaar met de vrijheid van dienstverrichting.

ARBEID

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-328/13 – Österreichischer Gewerkschaftsbund – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2001/23/EG – Behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of

vestigingen – Verplichting voor de verkrijger om de in een collectieve overeenkomst vastgelegde arbeidsvoorwaarden te handhaven tot de inwerkingtreding van een andere collectieve overeenkomst – Begrip collectieve overeenkomst – Nationale wettelijke regeling volgens welke een beëindigde collectieve overeenkomst nawerkt tot de inwerkingtreding van een andere overeenkomst

Hof: Arbeidsvoorwaarden die bij cao zijn vastgesteld en naar het recht van een lidstaat, ondanks de beëindiging van die overeenkomst, nawerken ten aanzien van de arbeidsbetrekkings die direct vóór de beëindiging ervan daaronder vielen, totdat voor deze arbeidsbetrekkings een nieuwe collectieve overeenkomst in werking treedt of met de betrokken werknemers een nieuwe individuele overeenkomst wordt gesloten, zijn aan te merken als „in een collectieve overeenkomst vastgelegde arbeidsvoorwaarden” in de zin van artikel 3, lid 3 van richtlijn 2001/23/EG.

CONCLUSIE A-G WAHL – 11 september 2014 – Zaak C-413/13 – FNV Kunsten Informatie en Media – Nederlandse zaak – conclusie

Collectieve arbeidsovereenkomst – Overeenkomsten van opdracht – Minimumtarieven – Mededinging – Artikel 101 VWEU – Voorkomen van sociale dumping – ‚Albany-uitzondering’

In deze zaak gaat het over het minimumtarief dat zelfstandige musici die invallen in een orkest zouden moeten ontvangen, op basis van een CAO. In geding is of een dergelijke bepaling strookt met het mededingingsrecht. De Nederlandse rechter vraagt hierover verduidelijking van het Hof.

A-G: Bepalingen in een cao waarin is voorzien dat zelfstandigen die op basis van een overeenkomst van opdracht voor een werkgever hetzelfde werk verrichten als de werknemers die onder de werking van de cao vallen, een bepaald minimumtarief moeten ontvangen, vallen:

- binnen de werkingssfeer van artikel 101 VWEU wanneer zij namens en in het belang van zelfstandigen zijn overeengekomen;*
- buiten de werkingssfeer van artikel 101 VWEU wanneer zij zijn overeengekomen namens en in het belang van werknemers van wie zij de werkgelegenheids- en arbeidsvoorwaarden rechtstreeks verbeteren. Het staat aan de verwijzende rechter om na te gaan of de betrokken bepalingen de werkgelegenheids- en arbeidsvoorwaarden van werknemers rechtstreeks verbeteren, doordat zij sociale dumping werkelijk en doeltreffend voorkomen, en niet verder gaan dan nodig is om dat doel te bereiken.*

AUTEURSRECHT

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-117/13 – Technische Universität Darmstadt – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2001/29/EG – Auteursrecht en naburige rechten – Beperkingen en restricties – Artikel 5, lid 3, sub n – Gebruik voor onderzoek of privéstudie van werken en ander materiaal – Via speciale terminals voor individuele leden van het publiek beschikbaar gesteld boek in een voor het publiek toegankelijke bibliotheek – Begrip ‚niet te koop aangeboden of aan licentievoorwaarden onderworpen’ werk – Recht van een bibliotheek om een werk dat deel uitmaakt van haar verzameling te digitaliseren teneinde het via speciale terminals beschikbaar te stellen voor gebruikers – Beschikbaarstelling van het werk via speciale terminals waarmee het kan worden afgedrukt op papier of op een USB-stick kan worden opgeslagen

Hof: Een lidstaat mag toestaan dat bibliotheken zonder toestemming van de rechthebbenden bepaalde boeken van hun verzameling digitaliseren om deze op elektronische leesplaatsen aan te bieden. De lidstaten mogen binnen bepaalde grenzen en onder bepaalde voorwaarden, waaronder de betaling van een billijke vergoeding aan de rechthebbenden, toestaan dat gebruikers de door een bibliotheek gedigitaliseerde boeken afdrukken op papier of opslaan op een USB-stick.

CONSUMENTENRECHT

CONCLUSIE A-G Szpunar – 3 september 2014 – Zaak C-375/13 – Kolassa – conclusie

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Door consumenten gesloten overeenkomsten – In een lidstaat wonende consument die van een in een andere lidstaat gevestigde tussenpersoon effecten op de secundaire markt heeft gekocht, uitgegeven door een in een derde lidstaat gevestigde bank – Bevoegdheid voor vorderingen tegen bank die deze effecten heeft uitgegeven - Artikel 15, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001

A-G: Artikel 15, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 vereist de sluiting van een overeenkomst tussen de partijen in het geding. Wanneer een consument een op een bedrijfsobligatie in de vorm van een obligatie aan toonder gebaseerd certificaat niet heeft verworven van de instelling die het certificaat heeft uitgegeven, maar van een derde die het zelf van laatstgenoemde instelling heeft verkregen, is er geen overeenkomst gesloten tussen de consument en de uitgevende instelling van het certificaat.

CONCLUSIE A-G WAHL – 11 september 2014 – Zaak C-449/13 – CA Consumer Finance – conclusie

Bescherming van de consument – Consumentenkrediet – Precontractuele verplichtingen van de professionele kredietgever – Verplichting tot het verstrekken van informatie aan en tot het beoordelen van de kredietwaardigheid van de consument – Wijze waarop nakoming van deze verplichtingen moet worden bewezen, en bewijslast

A-G: De kredietgever moet het bewijs leveren van de correcte en volledige nakoming van de verplichtingen die voor hem ontstaan bij de totstandkoming en uitvoering van een kredietovereenkomst.

Richtlijn 2008/48 verzet zich niet ertegen dat een standaardbeding wordt opgenomen waarmee de kredietnemer erkent dat hij het formulier Europese standaardinformatie heeft ontvangen.

Zie ook: [Evidence of disclosure in consumer credit cases](#) (consumer law blog)

ARREST – 10 september 2014 – Zaak C-34/13 – Kušionová – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen – Consumentenkredietovereenkomst – Artikel 1, lid 2 – Beding waarin een dwingende wettelijke bepaling is overgenomen – Werkingssfeer van de richtlijn – Artikelen 3, lid 1, 4, 6, lid 1, en 7, lid 1 – Door een zekerheidsrecht op een onroerend goed gedekte schuldvordering – Mogelijkheid dat zekerheidsrecht te executeren door middel van openbare verkoop – Rechterlijke toetsing

Hof: The Court clarifies the scope of consumer protection in the case of a charge on the family home. Since the right to accommodation is a fundamental right, it must be taken into consideration by the national court when implementing the Unfair Terms in Consumer Contracts Directive.

Zie ook: [Unfair terms, mortgage enforcement and a consumer's fundamental right to accommodation](#) (consumer law blog)

EUROPEES BETALINGSBEVEL

ARREST – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-119/13 en C-120/13 – eco cosmetics en Raiffeisenbank St Georgen – arrest

Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 1896/2006 – Europese betalingsbevelprocedure – Geen geldige betekening of kennisgeving – Gevolgen – Uitvoerbaar verklaard Europees betalingsbevel – Verweer – Heroverweging in uitzonderingsgevallen – Termijnen

Hof: De procedures van verordening (EG) nr. 1896/2006 zijn niet van toepassing wanneer blijkt dat een Europees betalingsbevel niet overeenkomstig de minimumnormen van de artikelen 13 tot en met 15 van deze verordening is betekend of ter kennis gebracht. Indien een dergelijke onregelmatigheid pas aan het licht komt nadat het Europese betalingsbevel uitvoerbaar is verklaard, moet de verweerder in staat worden gesteld om op

te komen tegen die onregelmatigheid. Wanneer deze onregelmatigheid genoegzaam wordt aangetoond, brengt zij de ongeldigheid van de uitvoerbaarverklaring mee.

Zie ook: [No delivery of EU order for payment = invalidity grounds \(European consumerlaw blog\)](#)

EUROPESE SCHOLEN

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-464/13 en C-465/13 – Oberto en O’Leary – conclusie

Statuut van de Europese scholen – Bevoegdheid van de kamer van beroep van de Europese scholen of van plaatselijke rechtbanken ter zake van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde duur tussen de Europese school en een niet door een lidstaat gedetacheerde of aangestelde docent

A-G: De rechterlijke instanties van de lidstaat van vestiging van de Europese scholen zijn bevoegd om kennis te nemen van een geschil tussen deze scholen en hun docenten met een beperkte leeropdracht ter zake van hun voorwaarden voor aanstelling en ontslag. (Artikel 27, leden 2 en 7, statuut van de Europese scholen)

FINANCIËLE MARKTEN

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-441/12 – Almer Beheer en Daedalus Holding – Nederlandse zaak – arrest

Prejudiciële verwijzing – Vennootschapsrecht – Richtlijn 2003/71/EG – Artikel 3, lid 1 – Verplichting tot publicatie van een prospectus wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden – Executoriale verkoop van effecten

Volgens de prospectusrichtlijn mogen effecten niet aan het publiek worden aangeboden zonder voorafgaande publicatie van een prospectus. De Hoge Raad der Nederlanden wenst van het Hof te vernemen of deze verplichting ook geldt bij executoriale verkoop van effecten.

Hof: De verplichting om een prospectus te publiceren voordat effecten aan het publiek worden aangeboden is niet van toepassing op een executoriale verkoop van effecten zoals die welke in het hoofdgeding aan de orde is.

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 4 september 2014 – Zaak C-140/13 – Altmann e.a. – conclusie

Harmonisatie van wetgevingen – Artikel 54, leden 1 en 2, van richtlijn 2004/39/EG – Beroepsgeheim van autoriteiten die toezicht uitoefenen op financiële dienstverrichters – Frauduleuze beleggingsonderneming in faillissement of liquidatie – Gevolgen voor beroepsgeheim – Openbaarmaking van gegevens in het kader van civiele of handelsrechtelijke procedures indien nodig voor de afwikkeling van de procedure

AG: Een toezichthouder kan zich beroepen op haar geheimhoudingsverplichtingen jegens iemand die verzoekt om toegang tot informatie over een bepaalde beleggingsonderneming, die intussen wegens insolventie is ontbonden en zich in staat van vereffening bevindt, ook als het bedrijfsmodel van die onderneming bestond in grootschalige fraude en bewuste benadeling van beleggers, en meerdere leidinggevendenden van die onderneming tot meerjarige gevangenisstraffen zijn veroordeeld.

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-88/13 – Gruslin – arrest

Prejudiciële verwijzing – Vrijheid van vestiging – Vrij verrichten van diensten – Instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe’s) – Richtlijn 85/611/EEG – Artikel 45 – Begrip ‘uitkeringen aan deelnemers’ – Afgifte van deelbewijzen op naam aan de deelnemers

Hof: De verplichting die is vastgesteld in artikel 45 van richtlijn 85/611/EEG (icbe’s), volgens welke een instelling voor collectieve belegging in effecten die haar rechten van deelneming

verhandelt op het grondgebied van een andere lidstaat dan die waar zij zich bevindt, zorg moet dragen voor de uitkeringen aan de deelnemers in de lidstaat van verhandeling, heeft niet mede betrekking op de afgifte aan de deelnemers van certificaten van deelbewijzen die op hun naam zijn ingeschreven in het door de emittent bijgehouden register van houders van deelbewijzen.

FISCALE BEPALINGEN

BTW

ARREST – 3 september 2014 – Zaak C-589/12 – GMAC UK – arrest

Prejudiciële verwijzing – Btw – Zesde richtlijn (77/388/EEG) – Artikel 11, C, lid 1, eerste alinea – Rechtstreekse werking – Verlaging van de maatstaf van heffing – Verrichting van twee handelingen betreffende dezelfde goederen – Leveringen van goederen – Auto's die op grond van een huurkoopovereenkomst worden verkocht, teruggenomen en openbaar wederverkocht – Rechtsmisbruik

Hof: Een lidstaat kan een belastingplichtige niet verbieden zich voor een handeling op de rechtstreekse werking van deze bepaling te beroepen op grond dat hij zich op bepalingen van nationaal recht kan beroepen voor een andere handeling betreffende dezelfde goederen en bij gezamenlijke toepassing van deze bepalingen globaal gezien een fiscaal resultaat ontstaat dat noch het nationaal recht, noch de Zesde richtlijn (77/388), indien afzonderlijk toegepast op deze handelingen, teweegbrengt of beoogt teweeg te brengen.

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-144/13, C-154/13 en C-160/13 – VDP Dental Laboratory, X en Nobel Biocare – **Nederlandse zaak – conclusie – ECLI:NL:HR:2013:BW0961**

Belastingwetgeving – Belasting over de toegevoegde waarde – Belastingvrijstelling voor intracommunautaire verwervingen van goederen – Artikel 140, sub a en b, van richtlijn 2006/112 – Belastingvrijstelling bij invoer van goederen – Artikel 143, sub a, van richtlijn 2006/112 – Toepasselijkheid van belastingvrijstellingen bij overeenkomstig artikel 132, lid 1, sub e, van richtlijn 2006/112/EG vrijgestelde leveringen van tandprothesen – Aftrek van voorbelasting – Artikel 17, lid 2, sub a, in de versie van artikel 28 septies, lid 1, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) – Rechtstreekse werking – Recht op aftrek van voorbelasting voor handelingen die krachtens nationale regelingen in strijd met het Unierecht zijn vrijgesteld

Het Nederlandse VDP Dental Laboratory N.V. handelt in kunstgebitten (tandprothesen). Daarbij worden gipsafdrukken, vervaardigd door een tandarts, naar VDP opgestuurd, welke deze gipsafdrukken naar tandtechnische laboratoria doorstuurt. Deze laboratoria bevinden zich in andere EU-lidstaten dan wel in derde landen. Vervolgens worden de gefabriceerde tandprothesen aan VDP geleverd, die deze op haar beurt levert aan de tandarts die deze prothese heeft besteld. De Hoge Raad der Nederlanden vraagt het Hof hoe de Zesde Richtlijn en de BTW-richtlijn uit 2006 in deze situatie moeten worden uitgelegd.

A-G: Een belastingplichtige die over zijn handelingen geen btw heeft afgedragen omdat het nationale recht in strijd met het Unierecht in een vrijstelling van btw voorziet, kan aan artikel 17, in de versie van artikel 28 septies, lid 1, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) geen recht op aftrek van voorbelasting ontlenen.

CONCLUSIE A-G Szpunar – 11 september 2014 – Gevoegde zaken C-131/13, C-163/13 en C-164/13 – Schoenimport "Italmoda" Mariano Previti, Turbu.com en Turbu.com MobilePhone's – **Nederlandse zaak – conclusie**

Btw – Overgangsregeling voor het handelsverkeer tussen de lidstaten – Binnen de Europese Unie verzonden of vervoerde goederen – Fraude gepleegd in de lidstaat van aankomst – Inaanmerkingneming van fraude in de lidstaat van verzending – Vrijstelling

Mariano Previti handelde in onder andere schoenen, welke in Nederland en Duitsland werden verkregen en vervolgens uitgevoerd naar Italië. Aangezien het een intracommunautaire verwerving betrof, kwam Italmoda in beginsel in aanmerking voor teruggave van de BTW in Nederland. Deze werd echter geweigerd omdat de in Italië verschuldigde BTW werd ontdoken terwijl in Nederland wel aan alle formele vereisten

inzake belastingaangifte was voldaan. Volgens een door het Hof van Justitie ontwikkeld rechtsbeginsel kan in geval van betrokkenheid bij belastingfraude geen beroep worden gedaan op het EU-recht, en dus evenmin op het artikel inzake BTW-teruggave in de Zesde Richtlijn. De Nederlandse wet bood voor een dergelijke teruggave echter geen grondslag. De Hoge Raad vraagt het Hof van Justitie nu of dit door het Hof ontwikkelde beginsel rechtstreekse werking heeft en dus ook zonder nationale wettelijke grondslag mag worden toegepast, ook indien de belastingfraude zich slechts in een andere lidstaat heeft voorgedaan maar de verzender van de belastingfraude op de hoogte was of diende te zijn. Daarnaast vraagt de Hoge Raad om nadere uitlegging van het begrip "geheven".

A-G: De nationale autoriteiten moeten de belastingplichtige die wist of had moeten weten dat hij deelnam aan fraude, de toepassing weigeren van het recht op aftrek van voorbelasting, het recht op vrijstelling ter zake van de intracommunautaire levering en het recht op verlaging van de maatstaf van heffing krachtens de regeling van artikel 28 ter, A, lid 2, tweede alinea, van deze richtlijn, alsook van ieder eventueel daarmee samenhangend recht op teruggaaf, zelfs indien de nationale wet hierin niet uitdrukkelijk voorziet. Het feit dat de fraude heeft plaatsgevonden in een andere lidstaat dan de lidstaat die bevoegd is om de belastingplichtige de in punt 1 opgesomde rechten te weigeren, is niet van invloed op de verplichting van de nationale autoriteiten om deze rechten te weigeren.

ARREST – 10 september 2014 – Zaak C-92/13 – Gemeente 's-Hertogenbosch – Nederlandse zaak – arrest

Prejudiciële verwijzing – Zesde btw-richtlijn – Artikel 5, lid 7, sub a – Belastbare handelingen – Begrip 'levering onder bezwarende titel' – Eerste ingebruikneming, door een gemeente, van een onroerend goed dat voor haar rekening is gebouwd op aan haar toebehorende grond – Werkzaamheden als overheid en als btw-plichtige

De gemeente 's-Hertogenbosch had een nieuw stadskantoor laten bouwen door een aannemer. Van dit nieuwe pand zou 94% worden gebruikt voor de uitvoering van overheidstaken, en de overige 6% voor niet-overheidstaken. Ingevolge de bepalingen van de richtlijn zijn overheidsorganen uitgezonderd van de plicht tot btw-afdracht over die zaken die zij vervaardigen (in dit geval het stadskantoor) in het kader van de overheidstaak, ook als de werkzaamheden door een derde worden uitgevoerd. In dat geval heeft de gemeente recht op teruggave van de betaalde btw. Indien de zaak niet wordt gebruikt voor het uitvoeren van de overheidstaak, is er volgens de richtlijn echter sprake van levering onder bezwarende titel en dient er btw te worden afgedragen.

Hof: Artikel 5, lid 7, sub a, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) is van toepassing indien een gemeente een gebouw in gebruik neemt dat zij op aan haar toebehorende grond heeft laten bouwen en dat zij voor 94 % van de oppervlakte zal gaan gebruiken voor haar activiteiten als overheid en voor 6 % van die oppervlakte voor haar activiteiten als belastingplichtige, waarvan 1 % voor vrijgestelde verrichtingen die geen recht op aftrek van belasting over de toegevoegde waarde geven. Het latere gebruik van het gebouw voor de activiteiten van de gemeente kan echter slechts recht geven op aftrek van voorbelasting die is voldaan ten behoeve van de bestemming als in die bepaling bedoeld, voor dat deel dat overeenstemt met het gebruik voor doeleinden van belastbare handelingen, zulks krachtens artikel 17, lid 5, van de Zesde richtlijn.

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-219/13 – K- arrest

Prejudiciële verwijzing – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 98, lid 2 – Bijlage III, punt 6 – Toepassing van een verlaagd btw-tarief enkel voor gedrukte boeken op papier – Toepassing van het normale btw-tarief voor boeken op een andere fysieke drager dan papier – Fiscale neutraliteit

Hof: De richtlijnen staan een stelsel toe waarbij een laag btw-tarief wordt toegepast op op papier gedrukte boeken en het normale tarief op boeken op een andere fysieke drager, zoals een cd, cd-rom of USB-stick, mits de fiscale neutraliteit wordt geëerbiedigd.

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-7/13 – Skandia America Corp. (USA), filiaal Sverige – arrest

Prejudiciële verwijzing – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde – Richtlijn 2006/112/EG – Btw-groep – Interne facturering voor de diensten die door een hoofdenootschap met zetel in een derde land zijn verricht voor een filiaal dat lid is van een btw-groep in een lidstaat – Belastbaarheid van de verrichte diensten

Hof: Diensten die een hoofdkantoor in een derde land verricht voor zijn filiaal in een lidstaat, zijn belastbare handelingen indien dat filiaal lid is van een groep personen die voor de BTW als één belastingplichtige kunnen worden aangemerkt. Deze groep personen wordt als afnemer van de diensten, de tot voldoening van de verschuldigde BTW gehouden persoon.

DUBBELE BELASTING

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-489/13 – Verest en Gerards – arrest

Prejudiciële verwijzing – Inkomstenbelasting – Wetgeving ter voorkoming van dubbele belasting – Belasting van in een andere lidstaat dan de woonstaat verkregen onroerende inkomsten – Vrijstellingsmethode met progressievoorbehoud in de woonstaat – Verschil in behandeling tussen in de woonstaat en in een andere lidstaat gelegen onroerende goederen

Hof: Artikel 63 VWEU verzet zich tegen een regeling van een lidstaat voor zover zou blijken dat bij de toepassing van een in een dubbelbelastingverdrag vervat progressievoorbehoud een hoger tarief in de inkomstenbelasting van toepassing kan zijn enkel doordat de methode voor vaststelling van de inkomsten van een onroerend goed ertoe leidt dat de inkomsten van in een andere lidstaat gelegen niet-verhuurd onroerend goed worden bepaald op een hoger bedrag dan de inkomsten van een in eerstbedoelde lidstaat gelegen dergelijk goed. Het is de taak van de verwijzende rechter om na te gaan of dat wel degelijk het gevolg is van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde regeling.

VRIJHEID VAN VESTIGING

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 4 september 2014 – Zaak C-87/13 – X – **Nederlandse zaak – conclusie**

Belastingwetgeving – Vrijheid van vestiging – Nationale inkomstenbelasting – Verhoogde aftrek voor onderhoudskosten bij in binnenland gelegen monument dat als eigen woning dient – Nederlands onderdaan die beschermd monumentenpand bewoont in België en werkzaam is in Nederland, waar hij onbeperkt belastingplichtig is

X, een Nederlands staatsburger, is sinds 2004 woonachtig in België maar werkzaam in Nederland. Zijn woning in België is een monumentaal kasteel en een eigen woning in de zin van de Nederlandse wet Inkomstenbelasting. X heeft er ingevolge een belastingverdrag tussen België en Nederland voor gekozen belastingplichtige in Nederland te zijn. De Hoge Raad vraagt het Hof van Justitie of het vrije kapitaal- en personenverkeer in de EU zich ertegen verzet dat fiscale aftrek van de onderhoudskosten wordt geweigerd enkel op grond van het feit dat het kasteel niet op de Nederlandse maar op de Belgische monumentenlijst staat.

A-G: De Nederlandse fiscale gunstregeling mag worden voorbehouden aan Nederlandse monumenten. De situatie van een belastingplichtige die een monumentenpand bewoont in Nederland, waar zijn inkomsten uit het pand worden belast, en die van een belastingplichtige die woont in een monumentenpand dat is gelegen in een andere lidstaat, maar wiens inkomsten uit het pand eveneens in Nederland worden belast, is objectief vergelijkbaar.

Zie ook:

- [A break on the Commission's efforts to harmonise tax through the backdoor? \(GAVL blog\)](#)
- [Nederlandse fiscale gunstregeling mag worden voorbehouden aan Nederlandse monumenten \(nieuwsbericht INTRO en persbericht EU-Hof\)](#)

HANDEL

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-3/13 – Baltic Agro – arrest

Prejudiciële verwijzing – Antidumping – Verordening (EG) nr. 661/2008 – Definitief antidumpingrecht op de invoer van ammoniumnitraat uit Rusland – Voorwaarden voor vrijstelling – Artikel 3, lid 1 – Eerste onafhankelijke afnemer in de Unie – Verrijking van de ammoniumnitraatmeststof via een derde onderneming – Vrijgave van de goederen – Verzoek om de douaneaangiften ongeldig te maken – Besluit 2008/577/EG – Douanewetboek – Artikelen 66 en 220 – Vergissing – Verordening (EEG) nr. 2454/93 – Artikel 251 – Controle achteraf

Hof: Een in een lidstaat gevestigde onderneming die via een andere, eveneens in een lidstaat gevestigde onderneming ammoniumnitraat van Russische oorsprong heeft gekocht om deze goederen in de Unie in te voeren, kan niet als de eerste onafhankelijke afnemer in de Unie worden aangemerkt en komt dus niet in aanmerking voor de vrijstelling van het definitieve antidumpingrecht dat bij deze verordening voor dit ammoniumnitraat is vastgesteld.

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-21/13 – Simon, Evers & Co – arrest

Prejudiciële verwijzing – Handelspolitiek – Antidumpingrechten – Verordening (EG) nr. 499/2009 – Geldigheid – Ingevoerde producten van oorsprong uit China – Invoer van dezelfde producten verzonden vanuit Thailand – Ontwijking – Bewijs – Niet-medewerking

Hof: Het hof is van oordeel dat niet is gebleken van feiten of omstandigheden die de geldigheid kunnen aantasten van de verordening van de Raad die ziet op het antidumpingrecht op handpallettrucks en essentiële onderdelen daarvan van oorsprong uit de Volksrepubliek China tot hetzelfde product verzonden vanuit Thailand, al dan niet aangegeven als van oorsprong uit Thailand.

HANDVEST GRONDRECHTEN

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-112/13 – A – arrest

Artikel 267 VWEU – Nationale grondwet – Verplichte incidentele procedure voor grondwettigheidstoetsing – Toetsing van een nationale wet aan zowel het recht van de Unie als de nationale grondwet – Rechterlijke bevoegdheid en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken – Geen bekende woon- of verblijfplaats van de verweerder op het grondgebied van een lidstaat – Aanwijzing van de bevoegde rechter in geval van verschijning van de verweerder – Procesvertegenwoordiger bij afwezigheid

Hof: Het Unierecht, en in het bijzonder artikel 267 VWEU, verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan de gewone rechter in hoger beroep of laatste aanleg tijdens de procedure het grondwettelijk hof om vernietiging van een nationale wet moet verzoeken wanneer hij van oordeel is dat deze in strijd is met artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in plaats van deze alleen maar buiten toepassing te laten in het concrete geval, voor zover die gewone rechter door de voorrang van die procedure, zowel vóór de indiening van een dergelijk verzoek bij de nationale rechter die met de grondwettigheidstoetsing van de wetten is belast als, in voorkomend geval, na de beslissing van die rechter op dat verzoek, wordt belet zijn bevoegdheid uit te oefenen om het Hof prejudiciële vragen voor te leggen of zijn verplichting in die zin na te komen.

INSTITUTIONEEL RECHT

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-114/12 – Commissie / Raad – **Grote Kamer – arrest**

Beroep tot nietigverklaring – Extern optreden van de Europese Unie – Internationale overeenkomsten – Bescherming van de naburige rechten van omroeporganisaties – Onderhandelingen over een verdrag van de Raad van Europa – Besluit van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten tot goedkeuring van de gezamenlijke deelname van de Unie en haar lidstaten aan de onderhandelingen – Artikel 3, lid 2, VWEU – Exclusieve externe bevoegdheid van de Unie

Hof: Op vordering van de Europese Commissie vernietigt het hof het besluit van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten omtrent de deelname van de Europese Unie en haar lidstaten aan de onderhandelingen over een verdrag van de Raad van Europa over de bescherming van de rechten van omroeporganisaties.

Zie ook: [IE-forum](#)

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST –3 september 2014 – Zaak C-201/13 – Deckmyn en Vrijheidsfonds – Grote Kamer – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2001/29/EG – Auteursrecht en naburige rechten – Reproductierecht – Beperkingen en restricties – Begrip ‚parodie’ – Autonoom Unierechtelijk begrip

Hof: Wanneer een parodie een discriminerende boodschap weergeeft, kan de houder van de rechten op het geparodieerde werk eisen dat dit werk niet met deze boodschap wordt geassocieerd. De wezenlijke en unieke kenmerken van de parodie bestaan erin dat, enerzijds, een bestaand werk wordt nagebootst doch met duidelijke verschillen en, anderzijds, aan humor wordt gedaan of de spot wordt gedreven. Het begrip „parodie” vormt een autonoom Unierechtelijk begrip.

De toepassing in een concreet geval van de beperking ten aanzien van de parodie in de zin van artikel 5, lid 3, sub k, van richtlijn 2001/29 moet een rechtvaardig evenwicht in acht nemen tussen, enerzijds, de belangen en rechten van de in de artikelen 2 en 3 van deze richtlijn bedoelde personen en, anderzijds, de vrije meningsuiting van de gebruiker van een beschermd werk die zich beroept op de beperking ten aanzien van de parodie in de zin van dit artikel 5, lid 3, sub k.

Zie ook:

- [Wanneer een parodie een discriminerende boodschap weergeeft, kan de houder van de rechten op het geparodieerde werk eisen dat dit werk niet met deze boodschap wordt geassocieerd \(Persbericht EU-Hof\)](#)
- [Parodie: spanning tussen vrijheid van meningsuiting en auteursrecht \(IE-forum\)](#)
- [Ruim baan voor de Europese parodie \(IE-forum\)](#)
- [Parodie ist Meinungsfreiheit – aber nicht, wenn sie rassistisch ist \(Verfassungsblog\)](#)
- [No laughing matter: the right to parody in EU copyright law \(European law blog\)](#)

ARREST – 18 september 2014 – Zaak C-205/13 – Hauck – persbericht – arrest

Merken – Richtlijn 89/104/EEG – Artikel 3, lid 1, sub e – Weigering of nietigheid van inschrijving – Driedimensionaal merk – Verstelbare kinderstoel ‚Tripp Trapp’ – Tekens dat uitsluitend bestaan uit de vorm die door de aard van de waar wordt bepaald – Tekens dat bestaan uit de vorm die een wezenlijke waarde aan de waar geeft

Hof: De inschrijving als merk van vormen die door de functie van de waar worden bepaald en van vormen die verschillende wezenlijke waarden kunnen geven aan een waar met verschillende kenmerken, kan krachtens het Unierecht worden uitgesloten. Het voorbehouden van dergelijke vormen aan één marktdeelnemer zou een monopolie op de wezenlijke kenmerken van de waren toekennen, hetgeen zou afdoen aan het doel van de merkenbescherming.

CONCLUSIE A-G Cruz Villalón – 11 september 2014 – Zaak C-419/13 – Art & Allposters International – Nederlandse zaak – conclusie

Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Distributierecht – Uitsluitend recht van auteurs elke vorm van distributie onder het publiek toe te staan of te verbieden – Uitputting – Reproductierecht – Nieuwe vorm

Pictoright is een auteursrechtorganisatie en behartigt onder meer de belangen van de erven van Picasso, Kandinsky, Matisse, Munch, Miro, Chagall, Bacon en Klee. Allposters is een aanbieder van posters en prints. Via haar websites biedt zij kunstreproducties aan van onder meer de genoemde kunstenaars. Zij gebruikt een procédé om bestaande posters te

transformeren op canvas (canvas transfers). Vraag is of een dergelijke wijziging van een bestaande poster auteursrechtelijk beschermd is.

A-G: Artikel 4 van richtlijn 2001/29/EG beheerst het antwoord op de vraag of het distributierecht van de auteursrechthebbende kan worden uitgeoefend ten aanzien van een reproductie van een auteursrechtelijk beschermd werk dat door of met toestemming van de rechthebbende in de EER is verkocht en geleverd, indien deze reproductie nadien een wijziging ten aanzien van de vorm heeft ondergaan en in die vorm opnieuw in het verkeer wordt gebracht.

ARREST – 26 september 2014 – Zaak T-445/12 – Koscher + Würtz / OHMI - Kirchner & Wilhelm (KW SURGICAL INSTRUMENTS) – arrest

Gemeenschapsmerk – Oppositieprocedure – Internationale inschrijving met aanduiding van de Europese Gemeenschap – Beeldmerk ‚KW SURGICAL INSTRUMENTS‘ – Ouder nationaal woordmerk ‚Ka We‘ – Relatieve weigeringsgrond – Verwarringsgevaar – Artikel 8, lid 1, sub b, van verordening (EG) nr. 207/2009 – Beroepsprocedure – Omvang van het door de kamer van beroep te verrichten onderzoek – Bewijs van het normale gebruik van het oudere merk – Verzoek ingediend bij de oppositieafdeling – Weigering om het aangevraagde merk in te schrijven zonder voorafgaandelijk de voorwaarde van het normale gebruik van het oudere merk te onderzoeken – Onjuiste rechtsopvatting – Bevoegdheid tot herziening

Gerecht: De beslissing van het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (merken, tekeningen en modellen) (BHIM) van 6 augustus 2012 (zaak R 1675/2011-4) inzake een oppositieprocedure tussen Kirchner & Wilhelm GmbH + Co. en Koscher + Würtz GmbH wordt vernietigd. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-157/13 – Nickel & Goeldner Spedition – arrest

Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 1346/2000 – Artikel 3, lid 1 – Begrip ‚met een insolventieprocedure verbonden vordering die er nauw mee samenhangt‘ – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 1, lid 2, sub b – Begrip ‚faillissement‘ – Schuldvordering ingesteld door de curator – Vordering tot betaling van een schuldvordering voor internationaal goederenvervoer – Verhouding van de verordeningen nrs. 1346/2000 en 44/2001 tot het Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR)

Hof: Onder het begrip „burgerlijke en handelszaken” in de zin van artikel 1, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 valt de vordering tot betaling van een schuldvordering voor vervoersdiensten die wordt ingesteld door de curator die is aangewezen in een in een lidstaat geopende insolventieprocedure tegen de in een andere lidstaat gevestigde ontvanger van die diensten.

Indien een geding binnen de werkingssfeer valt van zowel verordening (EG) nr. 44/2001 als het Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR), dan kan een lidstaat de regels inzake rechterlijke bevoegdheid van artikel 31, lid 1, van dat verdrag toepassen.

ARREST – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-119/13 en C-120/13 – Eco cosmetics en Raiffeisenbank St Georgen – arrest

Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 1896/2006 – Europese betalingsbevelprocedure – Geen geldige betekening of kennisgeving – Gevolgen – Uitvoerbaar verklaard Europees betalingsbevel – Verweer – Heroverweging in uitzonderingsgevallen – Termijnen

Hof: De in de artikelen 16 tot en met 20 van Verordening (EG) nr. 1896/2006 bedoelde procedures zijn niet van toepassing wanneer blijkt dat een Europees betalingsbevel niet overeenkomstig de minimumnormen van de artikelen 13 tot en met 15 van deze verordening is betekend of ter kennis gebracht.

Indien een dergelijke onregelmatigheid pas aan het licht komt nadat het Europese betalingsbevel uitvoerbaar is verklaard, moet de verweerder in staat worden gesteld om op

te komen tegen die onregelmatigheid. Wanneer deze onregelmatigheid genoegzaam wordt aangetoond, brengt zij de ongeldigheid van de uitvoerbaarverklaring mee.

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-327/13 – Burgo Group – arrest

Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Insolventieprocedures – Begrip ‚vestiging‘ – Groep van vennootschappen – Vestiging – Recht om een secundaire insolventieprocedure te openen – Criteria – Persoon bevoegd om een secundaire insolventieprocedure aan te vragen - verordening nr. 1346/2000 (artikel 3, lid 2 en 29 sub b)

Hof: Bij liquidatie van een vennootschap in een andere lidstaat dan die waar zij haar hoofdkantoor heeft, kan die vennootschap ook in de lidstaat waar zij haar hoofdkantoor heeft en rechtspersoonlijkheid heeft, aan een secundaire insolventieprocedure worden onderworpen.

De vraag welke persoon of autoriteit bevoegd is om een secundaire insolventieprocedure aan te vragen, moet worden beoordeeld op grond van het nationale recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan die procedure wordt aangevraagd. Het recht om een secundaire insolventieprocedure aan te vragen mag echter niet worden beperkt tot schuldeisers wier woonplaats of hoofdkantoor zich bevindt in de lidstaat op het grondgebied waarvan de betrokken vestiging is gelegen of tot schuldeisers wier vordering het resultaat is van een uit de exploitatie van die vestiging voortvloeiende verplichting.

Zie ook: [Burgo Group: Some not altogether shocking revelations on the Insolvency Regulation. Useful revelations nevertheless. \(GAVL blog\)](#)

CONCLUSIE A-G Jääskinen – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-400/13 en C-408/13 – Sanders en Huber – conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Bevoegdheid ten aanzien van onderhoudsverplichtingen – Artikel 3, sub b, van verordening (EG) nr. 4/2009 – Vordering tegen persoon die zijn gewone verblijfplaats in een andere staat heeft – Wetgeving van een lidstaat die in een dergelijk geval een uitsluitende bevoegdheid toekent aan het gerecht van eerste aanleg dat bevoegd is voor de vestigingsplaats van de regionale appelrechter in wiens ressort de gewone verblijfplaats van de in deze lidstaat verblijvende partij zich bevindt – Uitsluiting van een dergelijke bevoegdheidsconcentratie

A-G: De uitdrukking ‚het gerecht van de plaats waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft‘ betekent dat het gerecht in wiens gewone rechtsgebied de belanghebbende gewoonlijk verblijft, relatief bevoegd is, zodat de wetgeving van een lidstaat, die in het geval van grensoverschrijdende gedingen exclusieve bevoegdheid toekent aan het gerecht van eerste aanleg dat bevoegd is voor de vestigingsplaats van de regionale appelrechter in wiens ressort de in deze lidstaat verblijvende partij zijn gewone verblijfplaats heeft, niet met genoemd artikel verenigbaar is.

CONCLUSIE A-G Cruz Villalón – 11 september 2014 – Zaak C-441/13 – Hejduk – conclusie

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Verordening nr. 44/2001 – Artikel 5, punt 3 – Bevoegdheid inzake verbintenissen uit onrechtmatige daad – Aan het auteursrecht verbonden vermogensrechten – Op internet verspreide inhoud – Criteria voor de bepaling van de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan – ‚Gedelokaliseerde‘ schade

A-G: De rechter van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan is bevoegd om kennis te nemen van het geding indien het gaat om een op het internet begane schending van aan het auteursrecht verbonden naburige rechten die resulteert in ‚gedelokaliseerde‘ schade waarvan de plaats niet kan worden vastgesteld op basis van betrouwbare bewijscriteria.

LANDBOUW

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-341/13 – Cruz & Companhia – arrest

Prejudiciële verwijzing – Bescherming van de financiële belangen van de Unie – Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 – Artikel 3 – Vervolging van onregelmatigheden – Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) – Terugvordering van wederrechtelijk ontvangen uitvoerrestituties – Verjaringstermijn – Toepassing van een langere nationale verjaringstermijn – Gemeenrechtelijke verjaringstermijn – Administratieve maatregelen en sancties

Hof: Artikel 3 van verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 is van toepassing op de vervolgingen naar aanleiding van onregelmatigheden die zijn vastgesteld door het nationale orgaan dat in het kader van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) belast is met de betaling van de uitvoerrestituties.

De verjaringstermijn is van toepassing op de vervolgingen waarbij administratieve maatregelen in de zin van artikel 4 van deze verordening worden getroffen. De toepassing van een verjaringstermijn van twintig jaar gaat verder dan noodzakelijk is om het doel van bescherming van de financiële belangen van de Unie te bereiken.

CONCLUSIE A-G BOT – 11 september 2014 – Zaak C-424/13 – Zuchtvieh-Export – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Landbouw – Verordening (EG) nr. 1/2005 – Bescherming van dieren tijdens het vervoer – Vervoer van dieren van een lidstaat naar een derde land – Artikel 14, lid 1 – Controle van het transportjournaal door de bevoegde autoriteit van de plaats van vertrek vóór lange transporten – Bijlage I, hoofdstuk V – Voorschriften inzake tussenpozen voor het voederen en drenken alsmede de transport- en rusttijden – Toepasselijkheid van deze voorschriften op het deel van het transport dat buiten het grondgebied van de Unie plaatsvindt

A-G: De verplichting bij lang transport van dieren, om een planning te hebben van onder andere de rust- en overlaadplaatsen, geldt niet voor het deel van het transport dat buiten het grondgebied van de Unie plaatsvindt. De autoriteiten op de plaats van vertrek in de Unie kunnen de afstempeling van dit transportjournaal dan ook niet op die grond weigeren.

LUCHTVAART

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-452/13 – Germanwings – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Luchtvervoer – Verordening (EG) nr. 261/2004 – Artikelen 2, 5 en 7 – Recht op compensatie bij langdurige vluchtvertraging – Vertragingsduur – Begrip ‚aankomsttijd‘

Een Duitse rechter vraagt het Hof het begrip ‚aankomsttijd‘ te preciseren: is dit het tijdstip waarop de wielen van het vliegtuig de landingsbaan raken („touchdown”), het tijdstip waarop het vliegtuig de vliegtuigopstelplaats heeft bereikt en de remmen zijn aangetrokken respectievelijk blokken tegen de wielen zijn gelegd („inblocktijd”), het tijdstip waarop de vliegtuigdeur opent, dan wel een door partijen vastgesteld tijdstip?

Hof: Als daadwerkelijke aankomsttijd van een vlucht geldt het tijdstip waarop ten minste een vliegtuigdeur opent. Eerst op dat tijdstip kan de duur van de vertraging worden vastgesteld voor eventuele compensatie.

Zie ook: [you have not arrived yet until you can actually get out of the plane](#) (Consumer lawblog)

ARREST – 18 september 2014 – Zaak C-487/12 – Vueling Airlines – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Luchtvervoer – Gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Europese Unie – Verordening (EG) nr. 1008/2008 – Vrije prijsvorming – Inchecken van bagage – Prijstoeslag – Begrip ‚passagierstarieven‘ – Bescherming van de consument – Oplegging van een geldboete aan de vervoerder wegens een oneerlijk

contractueel beding – Nationaalrechtelijke bepaling volgens welke het vervoer van de passagier en het inchecken van een koffer zijn inbegrepen bij de basisprijs van een vliegticket – Verenigbaarheid met het Unierecht

In Spanje is het bij wet verboden luchtpassagiers extra te laten betalen voor bagage. Luchtvervoerders kunnen worden beboet als zij dit verbod niet naleven. Een Spaanse rechter vraagt het Hof of een dergelijk verbod strookt met de EU-regels.

Hof: De Spaanse regeling die luchtvaartmaatschappijen verplicht om de ingecheckte bagage van passagiers zonder extra kosten te vervoeren, is in strijd met het Unierecht. De prijs die moet worden betaald voor het vervoer van ingecheckte bagage is geen onvermijdbaar en voorzienbaar onderdeel van de kosten van het luchtvervoer, maar kan een facultatieve prijstoeslag zijn.

Zie ook: [Checked-in baggage at additional prices \(consumer law blog\)](#)

MEDEDINGING

CONCLUSIE A-G WATHELET – 4 september 2014 – Zaak C-434/13 P – Commissie / Parker Hannifin Manufacturing (anciennement Parker ITR) en Parker-Hannifin – conclusie

Hogere voorziening – Mededinging – Mededingingsregelingen – Europese markt voor slangen voor maritieme toepassingen – Opvolging van rechtspersonen – Toerekenbaarheid van inbreukmakend gedrag – Verlaging van de geldboete door het Gerecht

A-G: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie Parker ITR en Parker-Hannifin/Commissie (T-146/09, EU:T:2013:258) te vernietigen, voor zover hierin is geoordeeld dat de toepassing van het beginsel van economische continuïteit in de onderhavige zaak is uitgesloten en voor zover in dit arrest de verhoging van de door de Europese Commissie aan Parker ITR Srl opgelegde geldboete wegens haar leidinggevende rol in het kartel bij de berekening van de geldboete buiten toepassing is verklaard.

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-382/12 P – MasterCard e.a. / Commissie – persbericht – arrest

Hogere voorziening – Incidentele hogere voorzieningen – Ontvankelijkheid – Artikel 81 EG – Open systeem voor betalingen met debetkaarten, kaarten met uitgestelde debitering en kredietkaarten – Multilaterale fall-back-afwikkelingsvergoedingen – Ondernemersvereniging – Maatregel met mededingingsbeperkende gevolgen – Criterium voor rechterlijke toetsing – Begrip ‚nevenrestrictie‘ – Objectieve noodzakelijkheid en evenredigheid – Geschikte ‚contrafeitelijke hypothesen‘ – Tweeledige systemen – Behandeling van bijlagen bij het verzoekschrift in eerste aanleg

Hof: Het Hof bevestigt het arrest van het Gerecht en bekrachtigt daarmee de beschikking van de Commissie waarbij de door MasterCard toegepaste multilaterale afwikkelingsvergoedingen werden verboden.

Zie ook: [It Takes Two to Tango: Two-Sided Markets and the Appeals in Cartes Bancaires and MasterCard \(European law blog\)](#)

MILIEU

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-237/12 – Commissie / Frankrijk – arrest

Niet-nakoming – Richtlijn 91/676/EEG – Artikel 5, lid 4 – Bijlage II, A, punten 1-3 en 5 – Bijlage III, leden 1, punten 1-3, en 2 – Bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen – Periodes voor het op of in de bodem brengen van meststoffen – Capaciteit van opslagtanks voor dierlijke meststoffen – Beperking van het op of in de bodem brengen – Verbod op het op of in de bodem brengen op sterk hellend, bevroren of met sneeuw bedekt land – Non-conformiteit van de nationale wetgeving

Hof: Door niet de maatregelen te treffen die nodig zijn ter waarborging van de volledige en juiste uitvoering van alle vereisten die haar zijn opgelegd de richtlijn inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen, is de Franse Republiek de krachtens deze richtlijn op haar rustende verplichtingen op verschillende onderdelen niet nagekomen.

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-532/13 – Sofia Zoo – arrest

Prejudiciële verwijzing – Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten – Verordening (EG) nr. 338/97 – Artikel 11 – Nietigheid van een invoervergunning beperkt tot de specimens van dieren waarop de nietigheidsgrond werkelijk van toepassing is

Hof: De invoervergunning die niet voldoet aan de voorwaarden van de verordening inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer is enkel nietig moet voor zover zij betrekking heeft op de specimens van dieren waarop de nietigheidsgrond van deze invoervergunning werkelijk van toepassing is, en dat deze specimens dus de enige zijn die de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar zij zich bevinden in beslag moet nemen, en eventueel moet verbeurdverklaren.

ARREST – 26 september 2014 – Zaak T-614/13 – Romonta / Commissie – arrest

Milieu – Richtlijn 2003/87/EG – Regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten – Overgangsregeling voor de geharmoniseerde kosteloze toewijzing van emissierechten vanaf 2013 – Besluit 2011/278/EU – Door Duitsland ingediende nationale uitvoeringsmaatregelen – Hardheidsclausule – Vrijheid van beroep en van ondernemerschap – Eigendomsrecht – Evenredigheid

Gerecht: De overgangsregels voor de kosteloze toewijzing van emissierechten, die bij besluit 2011/278 op grondslag van artikel 10 bis, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2003/87 zijn vastgesteld, zijn uitputtend en sluiten noodzakelijkerwijs elke kosteloze toewijzing van emissierechten krachten nationale voorschriften uit. Het beroep wordt verworpen.

RIJBEWIJS

CONCLUSIE A-G BOT – 4 september 2014 – Zaak C-260/13 – Aykul – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Richtlijnen 91/439/EEG en 2006/126/EG – Rijbewijs – Artikel 8, lid 2, van richtlijn 91/439 en artikel 11, lid 4, tweede alinea, van richtlijn 2006/126 – Weigering van lidstaat om geldigheid te erkennen van een rijbewijs dat door een andere lidstaat is afgegeven aan iemand die onder invloed van verdovende middelen op zijn grondgebied heeft gereden – Onrechtmatig gedrag van houder van rijbewijs na afgifte ervan – Intrekking van het rijbewijs – Procedure ter controle van de rijgeschiktheid – Bevoegde autoriteiten – Verbetering van de verkeersveiligheid

A-G: Een lidstaat dient de erkenning van de geldigheid van een door een andere lidstaat afgegeven rijbewijs te weigeren, wanneer het rijbewijs naar aanleiding van een verkeersovertreding van strafrechtelijke aard op het grondgebied van de eerste lidstaat, daar is ingetrokken omdat de houder ervan niet langer rijgeschikt was en een gevaar voor de verkeersveiligheid was.

SMAAD

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-291/13 – Papisavvas e.a. – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2000/31/EG – Werkingsfeer – Geding wegens smaad

Hof: Richtlijn 2000/31 staat niet in de weg aan de toepassing van een regeling voor de civiele aansprakelijkheid voor smaad.

De beperkingen van de civiele aansprakelijkheid beogen niet het geval van een persbedrijf dat beschikt over een internetsite waarop de elektronische versie van een krant wordt gepubliceerd en waarbij dit persbedrijf wordt vergoed door inkomsten die het haalt uit door de op die website gepubliceerde reclame, daar het weet welke informatie is gepubliceerd en het daarover controle heeft, ongeacht of de toegang tot deze website betalend dan wel gratis is.

Zie ook:

- [Online 'free' newspapers also subject to national libel and defamation rules \(consumer law blog\)](#)
- [Smaad als belemmering van de informatievrijheid \(IE-forum\)](#)

SOCIALE ZEKERHEID

ARREST –3 september 2014 – Zaak C-318/13 – X – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 79/7/EEG – Gelijke behandeling van mannen en vrouwen op het gebied van de sociale zekerheid – Verzekering tegen ongevallen van werknemers – Bedrag van een forfaitaire vergoeding voor blijvende schade – Actuariële berekening gebaseerd op de gemiddelde levensverwachting naargelang van het geslacht van de ontvanger van die vergoeding – Voldoende gekwalificeerde schending van het Unierecht

Hof: Artikel 4, lid 1, van richtlijn 79/7/EEG verzet zich tegen een nationale regeling volgens welke het verschil in levensverwachting tussen mannen en vrouwen als actuariële factor voor de berekening van een wettelijke sociale prestatie ter zake van een arbeidsongeval wordt toegepast, wanneer de toepassing van deze factor ertoe leidt dat de vergoeding in de vorm van een in een keer betaalde prestatie die aan een man wordt betaald, lager uitvalt dan die welke een vrouw van dezelfde leeftijd die zich in een vergelijkbare situatie bevindt, zou ontvangen.

CONCLUSIE A-G Wathelet – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-401/13 en C-432/13 – Balazs – conclusie

Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Ouderdomspensioen – Toepasselijkheid van overeenkomsten inzake sociale zekerheid tussen lidstaten – Weigering van autoriteiten van lidstaat om gerepatrieerde persoon, afkomstig uit andere lidstaat, op grond van Unieregeling ouderdomspensioen toe te kennen voor tijdvakken van arbeid vervuld op zijn grondgebied

A-G: Er kan niet worden afgeweken van de verordening betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, wanneer werknemers die onder de werkingssfeer van een internationale overeenkomst inzake sociale zekerheid vallen, vóór de inwerkingtreding van die overeenkomst van hun recht op vrij verkeer gebruik hebben gemaakt.

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-394/13 – B – arrest

Prejudiciële verwijzing – Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Verordeningen (EEG) nr. 1408/71 en (EG) nr. 883/2004 – Toepasselijke nationale wettelijke regeling – Bepaling van de bevoegde lidstaat voor de toekenning van gezinsbijslag – Omstandigheid dat een migrerende werknemer en zijn familie in een lidstaat wonen waar hun centrum van belangen is gelegen en waar gezinsbijslag is uitgekeerd – Aanvraag van gezinsbijslag in de lidstaat van herkomst na uitputting van het recht op bijslag in de lidstaat van de woonplaats – Nationale wettelijke regeling van de lidstaat van herkomst die dergelijke bijslag toekent aan eenieder die in deze lidstaat een geregistreerde woonplaats heeft

Hof: Een lidstaat is niet bevoegd om gezinsbijslag toe te kennen aan iemand, enkel op basis van het feit dat deze persoon een geregistreerde verblijfplaats op het grondgebied van deze lidstaat heeft, maar zonder dat hij en zijn gezinsleden werken of gewoonlijk verblijven in deze lidstaat. Er kan niettemin een gezinsbijslag worden toegekend indien er tussen de betrokken situatie en het grondgebied van deze eerste lidstaat een duidelijke en bijzonder nauwe band bestaat.

CONCLUSIE A-G Szpunar – 10 september 2014 – Zaak C-382/13 – Franzen e.a. – Nederlandse zaak – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikelen 13, lid 2, en 17 – Oproepwerk in andere lidstaat dan woonstaat – Toepasselijke wetgeving – Weigering van woonstaat om kinderbijslag toe te

kennen en korting op ouderdomspensioen door woonstaat – Beperking van vrij verkeer van werknemers

In deze zaak gaat het om de vraag of iemand die twee of drie dagen per maand op basis van een oproepcontract werkzaamheden in loondienst verricht in een andere lidstaat dan zijn woonstaat, onderworpen is aan de socialeverzekeringswetgeving van de werkstaat. De AG is van oordeel dat dit het geval is, en dat dit niet alleen geldt voor de dagen waarop die persoon zijn werkzaamheden verricht, maar ook voor de dagen waarop hij deze niet verricht. Dit duurt zolang de betrokkene in de werkstaat tegen ten minste één gebeurtenis is verzekerd.

A-G: Een migrerende werknemer mag van het nationale socialezekerheidsstelsel worden uitgesloten, als hij onder de socialezekeringswetgeving van de werkstaat valt. Indien echter die werknemer in de werkstaat geen recht heeft op kinderbijslag of op een ouderdomspensioen omdat de sociale bescherming in de werkstaat minimaal is, moet dit tijdelijk worden opgeschort ten gunste van de wettelijke regeling van de woonstaat, indien dit komt door arbeidscontracten van korte duur of geringe omvang.

STAATSSTEUN

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-242/13 – Commerz Nederland – Nederlandse zaak – arrest

Prejudiciële verwijzing – Mededinging – Staatssteun – Artikel 107, lid 1, VWEU – Begrip steun – Garanties verleend door een openbaar bedrijf aan een bank met het oog op kredietverlening aan derde leners – Garanties bewust verleend door de directeur van dat openbaar bedrijf in strijd met de statutaire bepalingen van dat bedrijf – Vermoeden van bezwaar van het overheidslichaam dat eigenaar is van dat bedrijf – Toerekenbaarheid van de garanties aan de Staat

Commerz had krediet verstrekt aan aan RDM Vehicles B.V., RDM Finance I B.V. en RDM Finance II B.V. voor de productie van een pantservoertuig en de financiering van orders voor oorlogsmateriaal (duikboten). HbR had zich daarvoor garant gesteld. Enig bestuurder van het HbR Scholten had deze garantie echter eigenmachtig en buiten de Raad van Commissarissen om afgegeven en had deze regeling bewust geheim gehouden. Aangenomen moet worden dat de Gemeente (als enig aandeelhouder van het HbR) niet met de garantieverlening zou hebben ingestemd. Scholten is voor zijn optreden strafrechtelijk veroordeeld. Commerz vordert van het HbR als garant terugbetaling van de kredieten. Het HbR stelt dat de garantieregeling moet worden aangemerkt als staatssteun, welke niet aan de Commissie is gemeld wat nietigheid van de garantie met zich meebrengt.

Hof: De toerekenbaarheid aan de Staat kan niet worden afgeleid uit het enkele feit dat een door de Staat gecontroleerd openbaar bedrijf garanties heeft verleend.

De toerekenbaarheid aan de Staat kan worden afgeleid uit een samenstel van aanwijzingen die blijken uit de omstandigheden van de zaak en de context waarin deze maatregel is genomen. In het bijzonder is elke aanwijzing relevant waaruit in het concrete geval blijkt dat de overheid hetzij is betrokken bij de vaststelling van een maatregel of dat het onwaarschijnlijk is dat zij hierbij niet betrokken is. Het is aan de Hoge Raad om een en ander na te gaan.

Zie ook: [Geheime garantstelling havenbedrijf mogelijk illegale staatssteun](#) (ECER nieuwsbericht)

ARREST – 9 september 2014 – Zaak T-461/12 – Hansestad Lübeck / Commissie – arrest

Staatsteun – Luchthavenheffingen – Luchthaven van Lübeck – Besluit om de procedure van artikel 108, lid 2, VWEU te openen – Artikel 107, lid 1, VWEU – Kennelijk onjuiste beoordeling – Artikel 10 van verordening (EG) nr. 659/1999

Gerecht: Besluit C (2012) 1012 van de Commissie wordt nietig verklaard voor zover het betrekking heeft op het in 2006 vastgestelde besluit betreffende het tarief van de heffingen op de luchthaven van Lübeck. Het beroep wordt verworpen voor het overige.

ARREST – 11 september 2014 – Gevoegde zaken C-204/12 t/m C-208/12 – Essent Belgium – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Gewestelijke steunregeling die voorziet in de toekenning van verhandelbare groenestroomcertificaten voor in het betrokken gewest gelegen installaties die elektriciteit opwekken uit hernieuwbare energiebronnen – Verplichting voor de elektriciteitsleveranciers om jaarlijks een bepaald quotum aan certificaten bij de bevoegde instantie in te leveren – Weigering om garanties van oorsprong in aanmerking te nemen die afkomstig zijn uit andere lidstaten van de Europese Unie en uit staten die partij zijn bij de EER-Overeenkomst – Administratieve geldboete in geval van niet-inlevering van certificaten – Richtlijn 2001/77/EG – Artikel 5 – Vrij verkeer van goederen – Artikel 28 EG – Artikelen 11 en 13 EER-Overeenkomst – Richtlijn 2003/54/EG – Artikel 3

Hof: De Vlaamse regeling voor groenestroomcertificaten is verenigbaar met Unierecht. De lidstaten mogen elektriciteitsleveranciers aanzetten tot ondersteuning van groenestroomproductie door nationale producenten.

Zie ook: [Your call, sir: The ECJ leaves it to the national court in Essent to deliver ultimate sentence on support scheme for renewables](#) (GAVL blog)

STRUCTUURFONDSEN

ARREST – 17 september 2014 – Zaak C-562/12 – Liivimaa Lihaveis – arrest

Prejudiciële verwijzing – Structuurfondsen – Verordeningen (EG) nrs. 1083/2006 en 1080/2006 – Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) – Operationeel programma ter bevordering van de Europese territoriale samenwerking tussen de Republiek Estland en de Republiek Letland – Besluit van het Comité van toezicht tot weigering van subsidie – Bepaling krachtens welke besluiten van dit Comité niet vatbaar voor beroep zijn – Artikel 267 VWEU – Handeling van een Unie-instelling, -orgaan of -organisatie – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Uitvoering van het Unierecht – Artikel 47 – Recht op effectieve rechterlijke bescherming – Recht op toegang tot de rechter – Vaststelling van de lidstaat waarvan de rechters bevoegd zijn uitspraak te doen op een beroep

Hof: Het Gerecht van de Europese Unie is onbevoegd om uitspraak te doen op een beroep tegen een besluit van een Comité van toezicht tot afwijzing van een subsidieaanvraag in het kader van een operationeel programma ter bevordering van de Europese territoriale samenwerking in de zin van de verordeningen (EG) nrs. 1083/2006, en 1080/2006. Een door een Comité van toezicht vastgestelde programmagids vormt geen handeling van een Unie-instelling, -orgaan of -organisatie en het EU-Hof is dus onbevoegd om de geldigheid van een dergelijke gids te toetsen.

Verordening nr. 1083/2006 juncto artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie verzet zich tegen een door een Comité van toezicht vastgestelde bepaling van een programmagids, voor zover deze bepaling niet voorschrijft dat een besluit van dit Comité van toezicht tot afwijzing van een subsidieaanvraag vatbaar is voor beroep bij een rechter van een lidstaat.

ARREST – 3 september 2014 – Zaak C-410/13 – Baltlanta – arrest

Prejudiciële verwijzing – Structuurfondsen – Economische, sociale en territoriale samenhang – Verordening (EG) nr. 1260/1999 – Artikel 38 – Verordening (EG) nr. 2792/1999 – Artikel 19 – Visserij – Rechtsgeding op nationaal niveau – Verplichting voor de lidstaat om alle maatregelen te nemen die nodig zijn om na afloop van het rechtsgeding het besluit tot bijstandsverlening correct uit te voeren

Hof: Overheidsinstanties zijn niet verplicht aan de Europese Commissie mee te delen dat een rechtsgeding aanhangig is in verband met een administratief besluit over de subsidiabiliteit van een project waarvoor financiële bijstand is aangevraagd, noch om de maatregelen te nemen die nodig zijn om de voor die bijstand bedoelde middelen, waarvan de toekenning in het geding is, te reserveren tot de kwestie van die toekenning definitief is beslecht.

TELECOMMUNICATIE

ARREST – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-256/13 en C-264/13 – Belgacom Mobistar – arrest

Prejudiciële verwijzing – Elektronische communicatienetwerken en -diensten – Richtlijn 2002/20/EG – Artikel 6 – Voorwaarden die aan de algemene machtiging en de gebruiksrechten voor radiofrequenties en voor nummers kunnen worden verbonden, en specifieke verplichtingen – Artikel 13 – Vergoedingen voor gebruiksrechten en rechten om faciliteiten te installeren – Regionale regeling waarbij ondernemingen aan een belasting op vestigingen worden onderworpen

Hof: Naar aanleiding van een prejudiciële vraag van het Hof van Beroep te Antwerpen, oordeelt het hof dat de zogenoemde machtigingsrichtlijn zich niet verzet tegen een provinciale belasting voor telecomaanbieders (Mobistar en Belgacom) op de aanwezigheid van zendmasten. Deze machtigingsrichtlijn heeft volgens het hof betrekking op de voorwaarden voor het verkrijgen van een vergunning door aanbieders.

VERBLIJFSRECHT

CONCLUSIE A-G BOT – 4 september 2014 – Zaak C-562/13 – Abdida – **Grote Kamer – conclusie**

Moussa Abdida is Nigeriaan Hij heeft een verzoek ingediend voor verblijf op medische gronden in België. De vreemdelingendienst heeft echter geoordeeld dat hij ook in zijn land van herkomst kan worden behandeld voor Aids. Tijdens de beroepsprocedure tegen deze beslissing geniet hij enkel recht op dringende medische hulp. Vraag is of de Belgische wetgeving moet voorzien in een opschortende beroepsprocedure, tijdens dewelke ook een financiële bijstand moet worden gegeven.

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-575/12 – Air Baltic Corporation – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Verordening (EG) nr. 810/2009 – Artikelen 24, lid 1, en 34 – Eenvormig visum – Nietigverklaring of intrekking van een eenvormig visum – Geldigheid van een eenvormig visum dat is aangebracht op een nietig verklaard reisdocument – Verordening (EG) nr. 562/2006 – Artikelen 5, lid 1, en 13, lid 1 – Grenscontroles – Toegangsvoorwaarden – Nationale regeling die vereist dat een geldig visum in een geldig reisdocument is aangebracht

Hof: Derdelanders kunnen het grondgebied van de Unie ook binnenkomen wanneer zij een geldig paspoort zonder visum samen met een geldig visum in een ongeldig paspoort overleggen. Nietigverklaring van een paspoort leidt namelijk niet tot ongeldigheid van een in dat paspoort aangebracht eenvormig visum.

ARREST – 10 september 2014 – Zaak C-491/13 – Ben Alaya – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Richtlijn 2004/114/EG – Artikelen 6, 7 en 12 – Voorwaarden voor toelating van derdelanders met het oog op studie – Weigering om een persoon toe te laten die voldoet de aan in die richtlijn gestelde voorwaarden – Beoordelingsmarge van de bevoegde autoriteiten

Hof: De lidstaten zijn gehouden om derdelanders die met het oog op studie meer dan drie maanden op hun grondgebied wensen te verblijven, toe te laten tot dat grondgebied wanneer die derdelanders voldoen aan de in het Unierecht uitputtend geregelde toelatingsvoorwaarden. Het is hun derhalve verboden om bijkomende toelatingsvoorwaarden in te voeren.

Zie ook:

- [La CJUE garantit aux étudiants étrangers un « droit » d'admission au séjour \(revdh\)](#)
- [Combats pour les droits de l'homme \(CPDH\) \(lemonde.fr\)](#)

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 11 september 2014 – Zaak C-373/13 – T. – conclusie

Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Asiel en immigratie – Regels inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling en de inhoud van de verleende bescherming – Intrekking van een verblijfstitel overeenkomstig artikel 24, lid 1, van richtlijn 2004/83/EG – Voorwaarden – Begrip ‘dwingende redenen van nationale veiligheid of openbare orde’ – Deelname van een erkende vluchteling aan de activiteiten van een terroristische organisatie

A-G: Een aan een vluchteling verleende verblijfstitel mag worden ingetrokken wanneer er sprake is van dwingende redenen van nationale veiligheid of openbare orde. Dit laatste betekent dat er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat de nationale veiligheid of openbare orde worden bedreigd. Voordat dit mag worden aangenomen moet een onderzoek naar de feiten plaatsvinden. Hierbij is van belang: (i) de handelingen van de vluchteling zelf, (ii) de handelingen van de organisatie die hij beweerdelijk heeft gesteund, en (iii) eventuele andere elementen of omstandigheden die een verhoogde bedreiging voor de nationale veiligheid of openbare orde aannemelijk maken.

VERVOER

ARREST – 4 september 2014 – Gevoegde zaken C-184/13 t/m C-187/13, C-194/13, C-195/13 en C-208/13 – API, ANCC-Coop Associazione Nazionale Cooperative di Consumatori e.a., Air Liquide Italia e.a., Confederazione Generale Italiana dei Trasporti e della Logistica - Confetra e.a., Esso Italiana, Confindustria e.a. en Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Wegvervoer – Minimumbedrijfskosten vastgesteld door een vertegenwoordigend orgaan van de betrokken marktdeelnemers – Ondernemersvereniging – Beperking van de mededinging – Doelstelling van algemeen belang – Verkeersveiligheid – Evenredigheid

Hof: Een nationale regeling waarbij de prijs voor het vervoer van goederen over de weg voor rekening van derden niet lager mag zijn dan minimumbedrijfskosten die worden vastgesteld door een orgaan dat hoofdzakelijk wordt gevormd door vertegenwoordigers van de betrokken marktdeelnemers, is niet toegestaan.

VERZEKERINGEN

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-162/13 – Vnuk – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorvoertuigen aanleiding kan geven – Richtlijn 72/166/EEG – Artikel 3, lid 1 – Begrip ‘deelneming aan het verkeer van voertuigen’ – Ongeval dat door een tractor met aanhangwagen op de binnenplaats van een boerderij is veroorzaakt

Hof: Het in artikel 3, lid 1, van richtlijn 72/166/EEG vervatte begrip „deelneming aan het verkeer van voertuigen” ziet mede op elk gebruik van een voertuig dat overeenstemt met de gebruikelijke functie ervan. Zo kan dit begrip zien op het manoeuvre dat een tractor op de binnenplaats van een boerderij uitvoert om met de aanhangwagen waarmee deze tractor is uitgerust, een schuur binnen te rijden, zoals in het hoofdgeding, hetgeen de verwijzende rechter dient te controleren.

VRIJHEID VAN VESTIGING

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-474/12 – Schiebel Aircraft – arrest

Prejudiciële verwijzing – Vrijheid van vestiging – Vrij verkeer van werknemers – Non-discriminatie – Artikel 346, lid 1, sub b, VWEU – Bescherming van de wezenlijke veiligheidsbelangen van een lidstaat – Regeling van een lidstaat die bepaalt dat de wettelijke vertegenwoordigers van een onderneming die in die lidstaat handelt in wapens, munitie en oorlogsmateriaal, de nationaliteit van die lidstaat dienen te bezitten

Hof: De artikelen 45 VWEU en 49 VWEU verzetten zich tegen een regeling van een lidstaat die ondernemingen die voornemens zijn te handelen in militaire wapens en munitie en te

bemiddelen bij de aan- en verkoop daarvan, onderwerpt aan de voorwaarde dat de leden van hun wettelijke vertegenwoordigingsorganen of hun beherende vennoot de nationaliteit van die lidstaat bezitten. Het staat echter aan de verwijzende rechter om na te gaan of de lidstaat die zich op artikel 346, lid 1, sub b, VWEU beroept om een dergelijke regeling te rechtvaardigen, kan aantonen dat het voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid noodzakelijk is om gebruik te maken van de in die bepaling neergelegde afwijking.

VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-91/13 – Essent Energie Productie – Nederlandse zaak – arrest

Associatieovereenkomst EEG-Turkije – Artikel 41, lid 1, van het aanvullend protocol en artikel 13 van besluit nr. 1/80 – Werkings sfeer – Invoering van nieuwe beperkingen met betrekking tot de vrijheid van vestiging, het vrij verrichten van diensten en de toegang tot arbeid – Verbod – Vrij verrichten van diensten – Artikelen 56 VWEU en 57 VWEU – Terbeschikkingstelling van werknemers – Onderdanen van derde landen – Vereiste van een tewerkstellingsvergunning voor de terbeschikkingstelling van arbeidskrachten

In deze zaak vecht de Nederlandse energiemaatschappij Essent een boete aan die door de Arbeidsinspectie is opgelegd wegens het tewerkstellen van Turkse arbeidskrachten zonder tewerkstellingsvergunning, terwijl die volgens de Nederlandse wet wel waren vereist. Deze arbeidskrachten waren in opdracht van Essent door een Nederlands bedrijf (BIS Industrial Services B.V.) bij een Duits bedrijf (Ekenci Gerüstbau GmbH) aangeworven. Essent betoogt dat de boete niet had mogen worden opgelegd.

Hof: De vrijheid van dienstverrichting verzet zich tegen de Nederlandse regeling op grond waarvan een tewerkstellingsvergunning is vereist voor de terbeschikkingstelling van werknemers die onderdaan zijn van een derde land door een in een andere lidstaat gevestigde onderneming aan een in die eerste lidstaat gevestigde inlenende onderneming, die deze werknemers inzet om werkzaamheden te verrichten voor rekening van een andere onderneming, die ook in die lidstaat is gevestigd.

Zie ook:

- [Nederland te strikt met vergunningsplicht \(Europa-nu.nl\)](http://Europa-nu.nl)
- [HvJ EU 11/09/2014, zaaknr. C-91/13, Essent / Nederland \(Curia.eu\)](http://Curia.eu)
- [Onterechte boete buitenlandse uitzendkrachten \(Flexnieuws.nl\)](http://Flexnieuws.nl)
- [Geen tewerkstellingsvergunning in EU-dienstenverkeer \(ECER nieuwsbericht\)](http://ECER-nieuwsbericht)

VRIJ VERKEER VAN KAPITAAL

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-47/12 – Kronos International – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikelen 49 VWEU en 54 VWEU – Vrijheid van vestiging – Artikelen 63 VWEU en 65 VWEU – Vrij verkeer van kapitaal – Belastingwetgeving – Vennootschapsbelasting – Nationale regeling ter voorkoming van dubbele belasting over winstuitkeringen – Toepassing van de verrekeningsmethode voor dividenden die worden uitgekeerd door een vennootschap die in dezelfde lidstaat als de ontvangende vennootschap is gevestigd – Toepassing van de vrijstellingsmethode voor dividenden die worden uitgekeerd door een vennootschap die in een andere lidstaat dan de ontvangende vennootschap of in een derde staat is gevestigd – Verschil in behandeling van het verlies van de ontvangende vennootschap

Hof: De verenigbaarheid met het Unierecht van een nationale regeling, waarbij een vennootschap die ingezetene van een lidstaat is, de vennootschapsbelasting die in een andere lidstaat of in een derde staat is betaald door dividenduitkerende kapitaalvennootschappen, niet kan verrekenen omdat deze dividenden in eerstbedoelde lidstaat van belasting zijn vrijgesteld wanneer zij worden uitgekeerd voor participaties van ten minste 10 % in het kapitaal van de uitkerende vennootschap, de werkelijke participatie van de ontvangende kapitaalvennootschap in het concrete geval meer dan 90 % bedraagt en de ontvangende vennootschap is opgericht naar het recht van een derde staat, moet worden getoetst aan de artikelen 63 VWEU en 65 VWEU.

ARREST – 11 september 2014 – Zaak C-489/13 – Verest en Gerards – arrest

Prejudiciële verwijzing – Inkomstenbelasting – Wetgeving ter voorkoming van dubbele belasting – Belasting van in een andere lidstaat dan de woonstaat verkregen onroerende inkomsten – Vrijstellingsmethode met progressievoorbehoud in de woonstaat – Verschil in behandeling tussen in de woonstaat en in een andere lidstaat gelegen onroerende goederen

Hof: Artikel 63 VWEU verzet zich tegen een regeling van een lidstaat voor zover zou blijken dat bij de toepassing van een in een dubbelbelastingverdrag vervat progressievoorbehoud een hoger tarief in de inkomstenbelasting van toepassing kan zijn enkel doordat de methode voor vaststelling van de inkomsten van een onroerend goed ertoe leidt dat de inkomsten van in een andere lidstaat gelegen niet-verhuurd onroerend goed worden bepaald op een hoger bedrag dan de inkomsten van een in eerstbedoelde lidstaat gelegen dergelijk goed. Het is de taak van de verwijzende rechter om na te gaan of dat wel degelijk het gevolg is van de in het hoofdgeding aan de orde zijnde regeling.

VRIJ VERKEER VAN WERKNEMERS

CONCLUSIE A-G WAHL – 18 september 2014 – Zaak C-396/13 – Sähköalojen ammattiliitto – conclusie

Vrij verkeer van werknemers – Ter beschikking gestelde werknemers – Loonaanspraken uit dienstverband – Verordening (EG) nr. 593/2008 (verordening Rome I) – Rechtskeuze – Artikel 8 – Op individuele arbeidsovereenkomsten toepasselijk recht – Artikel 14 – Overdracht van loonaanspraken aan een vakbond – Artikel 23 – Bijzondere collisieregels inzake verbintenissen uit overeenkomst – Richtlijn 96/71/EG – Artikel 3 – Begrip ‚minimumloon‘ – Beoordelingsvrijheid van de lidstaten – Vrij verrichten van diensten – Sociale bescherming van werknemers

A-G: De vraag of een ter beschikking gestelde werknemer een loonaanspraak jegens zijn werkgever kan overdragen aan een vakbond in de lidstaat van ontvangst, moet worden beantwoord volgens het recht dat op de bewuste loonaanspraken van toepassing is. Het recht van de lidstaat waar de werknemers ter beschikking zijn gesteld is van toepassing, niet slechts op die aanspraken maar tevens op de vraag naar de overdraagbaarheid daarvan. Onder het begrip minimumloon kunnen zijn begrepen een basisuurloon op basis van loongroepen, een gegarandeerd stukwerkloon, vakantiegeld, een vaste dagvergoeding en een dagelijkse reistijdvergoeding, zoals deze arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden zijn omschreven in een collectieve arbeidsovereenkomst die algemeen verbindend is verklaard als bedoeld in artikel 3, lid 8, van richtlijn 96/71 en binnen het bestek valt van de bijlage van die richtlijn (of, naargelang van het geval, in een ander relevant instrument).

ARREST – 10 september 2014 – Zaak C-270/13 – Haralambidis – arrest

Prejudiciële verwijzing – Vrij verkeer van werknemers – Artikel 45, leden 1 en 4, VWEU – Begrip werknemer – Betrekkingen bij overheid – Functie van voorzitter van havenautoriteit – Deelneming aan uitoefening van openbaar gezag – Nationaliteitsvereiste

Hof: In omstandigheden als die van het hoofdgeding is het een lidstaat niet toegestaan de uitoefening van de functie van voorzitter van een havenautoriteit voor te behouden aan zijn staatsburgers.

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 24 september 2014 – Zaak C-359/13 – Martens – Nederlandse zaak – conclusie

Financiering van hoger onderwijs in overzeese gebieden – Woonplaatsvereiste – ‚3-uit-6-regel‘ – Voormalig grensarbeider

Het College van Beroep vraagt of de Nederlandse regeling die studiefinanciering voor hoger onderwijs in een andere lidstaat afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de betrokkene minstens drie jaar op het nationale grondgebied heeft gewoond, strookt met het EU-recht.

A-G: Artikel 45 VWEU en artikel 7, lid 2, van verordening (EEG) nr. 1612/68 verzetten zich ertegen dat Nederland op basis van de 3-uit-6-regel weigert studiefinanciering te verstrekken aan een kind ten laste van een grensarbeider met de Nederlandse nationaliteit

zolang deze laatste grensarbeider is. Wanneer die grensarbeider zijn werkzaamheden in Nederland beëindigt en gebruikmaakt van zijn recht van vrij verkeer van werknemers om, ongeacht zijn woonplaats, fulltime in een andere lidstaat te gaan werken, verzet artikel 45 VWEU zich ertegen dat Nederland maatregelen toepast die deze werknemer ervan weerhouden zijn aan artikel 45 VWEU ontleende rechten uit te oefenen en ertoe leiden dat hij, aan hem door de Nederlandse wetgeving gewaarborgde sociale voordelen verliest, zoals meeneembare studiefinanciering voor een kind te zijner laste.

VUURWAPENS

ARREST – 4 september 2014 – Zaak C-543/12 – Zeman – arrest

Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 91/477/EEG – Afgifte van de Europese vuurwapenpas – Nationale regeling die de afgifte van een dergelijke pas uitsluitend voorbehoudt aan personen die wapens voorhanden hebben voor jacht- of sportdoeleinden

Hof: Richtlijn 91/477/EEG staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling volgens welke een Europese vuurwapenpas slechts mag worden afgegeven aan personen die een vuurwapen voorhanden hebben voor jacht- of sportdoeleinden.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Nova Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

ACCIJNSSCHORSINGSREGELING

PREJUDICIELE VERWIJZING – 22 juli 2014 (nog niet gepubliceerd) – Gerechtshof Den Haag –verwijzingsuitspraak – ECER samenvatting - nieuwsbericht INTRO

Verzoekster Top Logistics (TL) is houdster van een douane-entrepot. Bacardi heeft beslag gelegd op een partij (echte) Bacardiproducten waaronder goederen die op verzoek van Van Caem bij TL zijn opgeslagen. Onder de beslagen goederen bevinden zich niet-communautaire goederen die onder een douaneschorsingsregeling vallen (TI-status, nog niet in het vrije verkeer in de zin van het CDW), en accijnsgoederen die onder een accijnsschorsingsregeling vallen, (AGP-status: eventueel verschuldigde invoerrechten zijn voldaan; wel in het vrije verkeer gebracht, maar onder een accijnsschorsingsregeling zijn geplaatst om betaling van de verschuldigde accijnzen uit te stellen.). Bacardi brengt op door haar in het verkeer gebrachte flessen productcodes aan maar een deel van de beslagen flessen is gedecodeerd. Bacardi stelt dat met die producten inbreuk op haar merkrechten is gemaakt door deze zonder haar toestemming de EER binnen te brengen. Partijen zijn het, verwijzend naar het Class-arrest, niet eens over de gevolgen van het plaatsen van goederen onder een TI- dan wel AGP-regeling.

1. Wanneer goederen worden geplaatst onder een accijnsschorsingsregeling moeten zij dan worden aangemerkt als ingevoerd in de zin van artikel 5, lid 3, sub c, van Richtlijn 89/104/EEG?

2. Doet de enkele aanwezigheid in een lidstaat van dergelijke goederen (die zijn geplaatst onder een accijnsschorsingsregeling in die lidstaat) geen afbreuk aan de functies van het merk, zodat de merkhouders die zich beroept op nationale merkrechten in die lidstaat zich niet kan verzetten tegen die aanwezigheid?

MILIEU

PREJUDICIELE VERWIJZING – 12 september 2014 - College van Beroep voor het bedrijfsleven - verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

Het CBb wil weten of het Europese recht dwingt een verzoek om openbaarmaking in te willigen, ook als bij de toelating van een gewasbeschermingsmiddel of biocide niet om vertrouwelijkheid is verzocht. Verder vraagt het CBb hoe het begrip “emissies in het milieu” in de Milieu-informatierichtlijn moet worden uitgelegd. Artikel 4 Richtlijn 2003/4/EG (informatie over emissies in het milieu) en artikel 14 Richtlijn 91/414/EG (tijdstip beslissing op verzoek om vertrouwelijkheid).